

роботодавець стимулюватиме соціальні аспекти життя працівника, то той натомість сумлінніше виконуватиме свої обов'язки, таким чином покращиться трудова дисципліна і поведінка працівника, що дасть змогу роботодавцю бути більш впевненому в ньому, а отже зможе якісніше прогнозувати економічну діяльність свого підприємства.

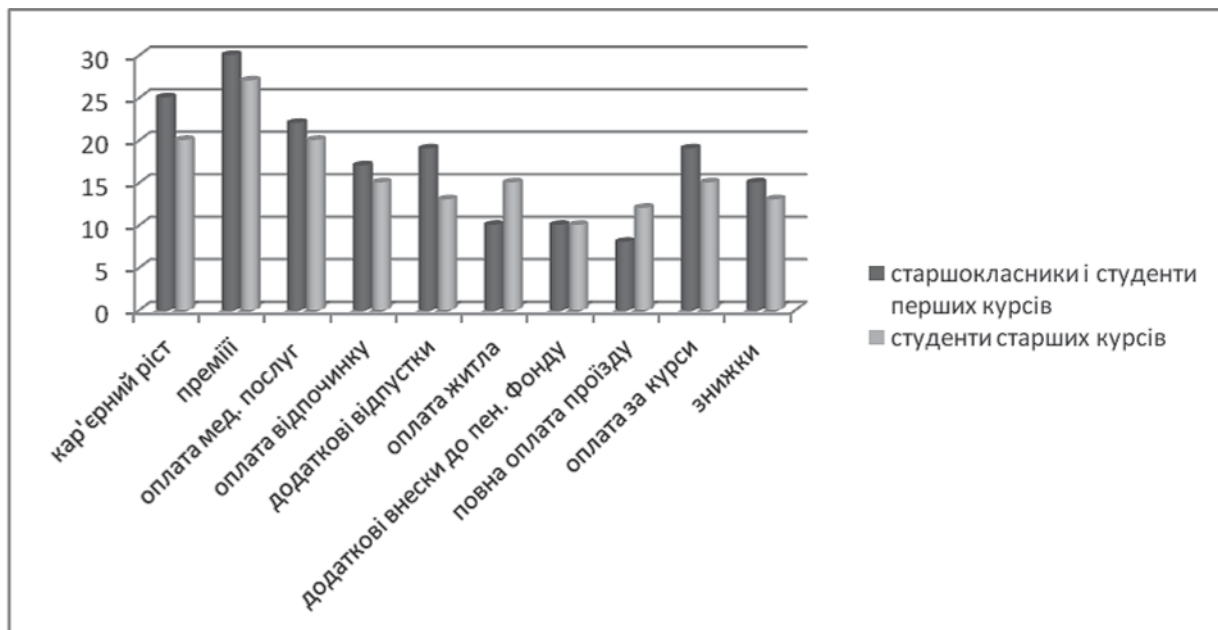

Рис. 2. Відсоткові показники методів мотивації.

Якщо користуватись такими методами, то можна суттєво збільшити валовий дохід країни, адже працівник буде зацікавлений у роботі, а не в якихось зборах невдоволених, це також призведе до зниження соціальної напруги в країні в цілому, що повинно позитивно відобразитись на діях держави у сфері захисту своїх громадян.

Література

1. Осовька Г.В., Юшкевич О.О., Завадський Й.С. Економічний словник. — К.: Кондор, 2007. — 358с.
2. Основи економічної теорії: політ економічний аспект: Підручник/Г.Н. Клишко, В.П. Нестеренко, Л. О. Каніщенко та ін.; За ред. Г.Н. Клишка, В.П. Нестеренка. — 2-ге вид., перероб. і допов. — К.: Вища шк. — Знання, 1997. — 743с.: іл.
3. Єсінова Н.І. Економіка праці та соціально трудові відносини: Навч. Посібник. — К.: Кондор. 2006. — 432с.: іл., табл. — Бібліогр.: 40назв.
4. Богиня Д.П., Грішова О.А. Основи економіки праці: Навч. посіб. — К.: Знання — Прес, 2000. — 313с. — (Вища освіта ХХІ століття).
5. Сухарський В.С. Економічний словник-довідник. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан. 2002. — 328с.

УДК 33.658

АВТОТРАНСПОРТНЕ ПІДПРИЄМСТВО ЯК СКЛADOVA ТРАНСПОРТНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Кандидат економічних наук Дулеба Н.В.

В статті розкрито особливості функціонування автотранспортного підприємства як складової транспортно-комплексу України.

In the article the features of functioning of motor transport enterprise are exposed as a constituent of a transport complex of Ukraine.

Постановка проблеми. Автомобільний транспорт відіграє важливу роль у роботі господарського комплексу України. Завдяки високій маневреності автомобілів є можливість переправляти вантажі безпосередньо від складу відправника до складу отримувача без перевантажень з одного виду транспорту на інший, які можуть дорого коштувати. Високі швидкості руху на удосконалених дорогах дозволяють більш швидко доставляти і пасажирів, і вантажі до кінцевого пункту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Між тим розвиток досліджень за цим напрямом відбувався досить бурхливо, свідченням чому — низка напрацьованих за час, що минув відтоді, фундаментальних праць науковців, таких як Анісімов А. П., Малишев А. І., Мандрица В. М., Крацер А. Д., Маркович А. З., Чикалов В. І., Юзефова Л. Н., Туревський І. С. На думку авторів Анісімова А.П. та Туревського І.С. перевагами автомобільного транспорту є висока маневреність, велика провізна здатність, швидкість доставки вантажів і пасажирів, менша собівартість перевезень на короткі відстані у порівнянні з водним і залізничним транспортом.

Цілі статті. Дана стаття покликана розкрити особливості функціонування автотранспортного підприємства як складової транспортної комплексу України.

Функціонування підприємства супроводжується безперервним кругооборотом коштів, який здійснюється у вигляді витрат ресурсів і одержання доходів, їхнього розподілу й використання. При цьому визначаються джерела коштів, напрямки та форми фінансування, оптимізується структура капіталу, проводяться розрахунки з постачальниками матеріально-технічних ресурсів, покупцями продукції, державними органами (сплата податків), персоналом підприємства тощо.

Основний матеріал. Більшість вантажів, що раніше перевозилися залізничним транспортом на короткі відстані, тепер доставляються на автомобілях, навіть при наявності під'їзних залізничних шляхів у відправника і отримувача. Автомобільний транспорт обслуговує будівництво найбільших промислових, цивільних і гідротехнічних споруд. Враховуючи мобільність і можливість доставки будівельних вантажів безпосередньо до місця роботи, за автотранспортом закріпилась провідна роль у роботах на будівництві. Основним перевізником продукції сільського господарства до залізничних станцій і водних пристаней є автомобіль. Більшість товарів і продуктів роздрібної торгівлі, включаючи мережу суспільного харчування, перевозяться автомобільним транспортом. Значну долю у вантажообороті автомобільного транспорту складають перевезення різних видів палива для промисловості і побутових потреб [5].

Протягом короткого історичного проміжку в нашій країні відбулися радикальні соціально-економічні перетворення. Ринкові реформи примушують докорінно переглядати уявлення про основи організації діяльності підприємств будь-якого профілю, і автотранспортного в тому числі.

Автомобільний транспорт не тільки змінюється сам по собі у результаті структурних перетворень всередині галузі. Він відчуває також і сильний додатковий вплив зі сторони товарних ринків, що формуються і розвиваються, діяльність яких забезпечує автомобільний транспорт.

Найбільш складним і швидко змінним у ході реформ компонентом роботи автомобільного підприємства є комплекс функцій, що реалізують принципи підприємництва в автотранспортній галузі.

Саме в галузі економічного керівництва автотранспортних підприємств створюється найбільша кількість помилок і промахів, а спроби покласти на «дореформовий» досвід, навички і знання нерідко призводять, якщо не до повного провалу, то до значних економічних втрат. Грамотно організована діяльність може дозволити автотранспортному підприємству досягти значних успіхів на ринку при достатньо скромних виробничих можливостях.

Поряд із перевагами, автомобільний транспорт має й свої недоліки у порівнянні із залізничним та водним транспортом (рис. 1):

- 1) більш низькі техніко-економічні показники;
- 2) нижчий рівень продуктивності праці робітників;
- 3) більша вартість рухомого складу, що припадає на 1 т вантажопідйомності.

У собівартості перевезень автомобільного транспорту значну частку складають витрати на заробітну плату водіїв і ремонтно-обслуговуючого персоналу. Це пов'язано з тим, що суттєвим недоліком автомобільного транспорту є:

— низький рівень продуктивності праці працівників через малу вантажопідйомність одиниці рухомого складу автомобільного транспорту у порівнянні із залізничним та водним;

Рис. 1. Переваги і недоліки автомобільного транспорту у порівнянні з водним і залізничним

— великі витрати автомобільна галузь несе через високі вартості палива і великі потужності двигунів (на одиницю рухомого складу) [5].

Автомобільний транспорт потребує більших капітальних вкладень для здійснення перевезень на одиницю перевізної роботи ніж залізничний та водний (при однаковій середній відстані перевезень), у зв'язку з тим, що вартість рухомого складу автомобільного транспорту, що припадає на 1 т вантажопідйомності, у декілька разів вища, ніж на річковому та залізничному транспорті [1, 5]. Найбільш значні зміни в діяльності підприємств обумовлені трансформацією відносин власності в економіці України, наслідком яких є формування недержавного сектора і зміни міри відповідальності держави за результати діяльності підприємств недержавного сектора. Майже всі суб'єкти господарювання опинились «віч на віч» із мінливим навколишнім середовищем, різноманітні чинники якого погрожують нормальному стану їх господарювання, створюють проблему економічної безпеки і навіть виживання.

Поряд із загрозливими обставинами зовнішнього характеру на першому плані опинились і внутрішні загрози. Це поставило перед науковцями питання пошуку шляхів удосконалення системи управління автотранспортними підприємствами у напрямку орієнтації системи на цілі підтримки достатнього рівня економічної безпеки.

У даний час для більшості підприємств усіх галузей, в тому числі і автомобільного транспорту, велике значення має проблема забезпечення стійкості розвитку їхнього виробництва. Разом з тим, в існуючих екстремальних обставинах слід враховувати можливість планувати свою роботу, спрямовану на стійкий розвиток підприємства в перспективі.

В умовах ринкових відносин будь-яке підприємство, у тому числі і автотранспортне, знаходиться у постійній взаємодії з іншими ринковими суб'єктами. Усі елементи ринку пов'язані між собою і здійснюють, у тій чи іншій мірі, вплив один на одного, відчуваючи одночасно на собі і вплив зовнішнього середовища. Формування ринку інтенсифікує процеси обороту цінностей і переміщує людей, сприяє суттєвому зростанню ролі транспортних і експедиційних підприємств, які організують і здійснюють ці процеси. Особливо великим в умовах ринку є значення автотранспортних підприємств, які забезпечують пряму, надійну доставку вантажів і пасажирів – фактор ефективного функціонування економіки.

Автомобільний транспорт як сфера бізнесу належить до мобільного ринкового сектора економіки. Підприємства вантажного автотранспорту в умовах падіння попиту на перевезення розширюють транспортно-експедиційні і непрофільні види послуг, відкривають свої термінальні пункти зі складською базою.

В умовах конкуренції споживачі все в більшій мірі пред'являють підвищені вимоги до якісних показників виконання вантажоперевезень: терміновості доставок, збереженості вантажів, розширення комплексу послуг, надійності транспортного партнера. Намітився підвищений попит на доставку вантажів у міжнародному сполученні [5].

Діяльність автотранспортного підприємства в умовах становлення ринкових відносин потребує швидкого виявлення факторів, які обумовлюють економічну безпеку цього підприємства та адаптації його до динаміки зовнішнього середовища шляхом усунення загроз та викликів, що виникають, з метою зменшення ризиків та запобігання банкрутству підприємства.

Висновки. У зв'язку з тим, що автомобільний транспорт є обслуговуючою ланкою господарського комплексу, від якості і своєчасності доставки вантажів і пасажирів залежить робота інших галузей, які є споживачами транспортних послуг, та розвиток господарського комплексу України в цілому.

Література

1. Анисимов А. П. Экономика, планирование и анализ деятельности автотранспортных предприятий: учеб. [для студ. техникумов] / А. П. Анисимов — М. : Транспорт, 1998. — 245 с.
2. Малышев А. И. Экономика автомобильного транспорта: учебник для вузов / Малышев А. И. — М. : Транспорт, 1983. — 336 с.
3. Мандрица В.М. Совершенствование управления, анализа и планирования автотранспортных предприятий / В. М. Мандрица — М. : Транспорт, 1977. — 232 с.
4. Планирование капитальных вложений на автомобильном транспорте / Крацер А. Д., Маркович А. З., Чикалов В. И., Юзефова Л. Н. — М. : Транспорт, 1979. — 120 с.
5. Туревский И. С. Экономика и управление автотранспортным предприятием : учеб. пособие. / И. С. Туревский — М. : Высшая школа, 2005. — 222 с.

УДК 368.9.06 (477)

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Євтушенко О.Г.

Основними завданнями даної роботи є розкриття особливостей запровадження єдиного соціального внеску в Україні, дослідження зарубіжного досвіду його застосування, оцінка сучасного стану та виявлення недоліків існуючої системи соціального страхування, обґрунтування шляхів підвищення ефективності її функціонування.

The basic tasks of this work is opening of features of input of only social payment in Ukraine, research of foreign experience of his application, estimation of the modern state and exposure of lacks of the existent system of social security, ground of ways of increase of efficiency of her functioning.

Постановка проблеми. В сучасних умовах розвитку економіки країни було взято курс на зміцнення системи соціального захисту, а саме на розширення та розвиток соціальної бази, підвищення соціальних стандартів життя працюючого населення, забезпечення гідного рівня життя пенсіонерів, інвалідів та безробітних. У системі соціального захисту населення найважливішим елементом виступає соціальне страхування. З 2011 р. відрахування до Пенсійного фонду та ще трьох соціальних фондів замінено одним внеском — єдиним внеском на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ). Але запланованого спрощення розрахунку і сплати внесків на державне соціальне страхування так і не відбулося, з'явилися нові проблеми, залишилося багато невирішених питань. Це зумовило актуальність обраної теми дослідження.

Аналіз основних досліджень і публікацій. За весь період існування незалежної України було написано чимало праць та наукових статей, присвячених обліку соціальних відрахувань та проблем функціонування системи соціального захисту населення, але в сучасних законотворчих процесах це питання стоїть ще гостріше. Важливу роль в дослідженні питання соціального захисту відіграють такі українські вчені, як Л.М. Бабич, А.Л. Крисоватий, О.І. Петровська, С.М. Онисько, С.І. Юрій, І.С. Ярошенко, Э.О. Максимчук, М.О. Бровенко, О.В. Белінська та ін.

Виділення невирішених питань. Проблеми, пов'язані з нарахуванням та обліком ЄСВ, а також тінізація заробітної плати зумовлюють постійний дефіцит коштів на соціальне забезпечення непрацюючого